

Další činnost exekutora aneb i dlužník si zaslouží profesionální právní pomoc

eFocus

V poslední době se čím dál tím větší měrou na můj exekutorský úřad obrací účastníci exekučního řízení v postavení povinného s žádostí o poskytnutí právní pomoci. Je-li osvědčena existence exekučního titulu a vyloučena podjatost exekutora, není důvod takovou právní pomoc žadateli neposkytnout, když úřad disponuje dostatečným počtem erudovaných právníků s mnohaletými zkušenostmi v oblasti exekucí.

Nejčastěji jsou vyžadovány právní porady související s exekucí majetku ve společném jmění manželů, dále pak povinní žádají pomoc v případě nesprávně stanovených nákladů exekuce, zejména v souvislosti s problematikou spojování exekucí, požadovány jsou ale i tak triviální věci, jako je např. sepsání návrhu splátkového kalendáře. Tato důvěra dlužníků v naši odbornost nás samozřejmě těší, vnímáme však tento trend rovněž jako pozitivní posun od dřívější nepřiliš účinné obrany dlužníků, založené hlavně na stížnostech, medializaci jejich kauz či podávání trestních oznámení, směrem k efektivnějšímu využívání těch procesních práv, které právní předpisy povinným přiznávají.

Exekuční řízení je právnickou veřejností poněkud podceňováno, možná i z důvodu obecně přijímaných tezí, že dluhy se mají platit (samozřejmě). Když už je exekuční titul v právní moci, nedá se nic dělat (ze svých daní si všichni platíme soudní soustavu, soudní rozhodnutí bychom tedy měli respektovat). A pokud dlužník nerespektoval pravomocné rozhodnutí a vynucením jeho povinnosti se musí zabývat advokát, soudce a nakonec i exekutor, prostě to něco stojí (to je dáno tarifními vyhláškami).

Faktem ale je, že právní úprava exekučního procesu je nesmírně komplikovaná, pro laika naprosto nečitelná, pro právníky je rok od roku nepřehlednější. Za patnáct let své existence byl exekuční řád 48x novelizován, ruku v ruce s tím šly i novelizace občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí. Nový občanský zákoník v exekučně exponovaných otázkách společného jmění manželů rovněž nepřispěl k právní jistotě účastníků, a to se ani nezmiňuji o přechodných ustanoveních všech těchto zákonů.

Těžko tedy někoho soudit, že se v tom dostatečně nevyzná, bylo by ovšem neomluvitelné, kdyby se v této problematice nevyznal exekutor. Nakonec není ani nijak zvlášť nelogické, že se povinný se svým složitým exekučně-právním problémem obrátí s žádostí o právní pomoc na soudního exekutora, kterému důvěřuje.

Kompetenci k poskytování právní pomoci dává exekutorovi ust. § 74 exekučního řádu: „Exekutor může v rámci další činnosti poskytovat právní pomoc oprávněnému nebo povinnému po vydání exekučního titulu...“. Jinými slovy, poté, co je vydán exekuční titul, může se ten, kterého se exekuční titul týká, tedy jak věřitel, tak i dlužník, obrátit na exekutora s žádostí o poskytnutí právní pomoci. Je dosud neřešenou otázkou, zdali takovou právní pomoc může žádat manžel dlužníka či jeho rodiče, děti, spolubydlící, jsou-li exekucí nějak dotčeni; z ryze gramatického výkladu tohoto ustanovení vyplývá, že nikoli. Exekutor odmítne provedení požadovaného úkonu, jestliže tento úkon odporuje právnímu předpisu, pokud exekutor, jeho zaměstnanec nebo osoba jim blízká jsou zúčastněni na

věci, anebo pokud ve věci již poskytl právní pomoc jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o právní pomoc žádá.

Důvodová zpráva k exekučnímu řádu je u vymezení další činnosti exekutora poměrně skoupá: „Ustanovení § 74 rozšiřuje prostor pro působení exekutora. Především umožňuje poskytovat právní pomoc všem oprávněným osobám při vymáhání jejich judikátních pohledávek a pohledávek vyplývajících z jiných exekučních titulů“. Dosavadní judikatura se touto problematikou zabývala pouze v počátečních letech účinnosti exekučního řádu, ovšem pouze v otázkách (ne)možnosti exekutora vystupovat současně jako zástupce oprávněného i jako exekutor provádějící jím navrženou exekuci a (ne)možnosti zastupování účastníků v nalézacím řízení.

Při poskytování právní pomoci si tedy klademe otázku, v jakém rozsahu může být právní pomoc skutečně realizována. Výše citované ust. § 74 exekučního řádu omezuje poskytnutí právní pomoci na řízení navazující na vydání exekučního titulu. Odpověď na otázku, v jakém rozsahu může být taková právní pomoc poskytnuta, však nepřináší ani komentář k tomuto ustanovení.

Pro poskytnutí skutečně efektivní pomoci je však třeba mít položeno na jisto, zda má právní pomoc spočívat pouze v rozboru právního postavení účastníka a návrhu odpovídající procesní obrany jeho práv, nebo v sepsání konkrétního podání v jeho exekuční věci, anebo dokonce zda právní pomoc má (může být) realizována formou právního zastoupení účastníka exekučního řízení. Všechny tyto činnosti lze totiž ve smyslu zákona o advokacii podřadit pod poskytování právních služeb a dalších forem právní pomoci.

Z úvodních ustanovení zákona o advokacii vyplývá, že poskytováním právních služeb se rozumí zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu. Právní služby jsou oprávněni poskytovat advokáti a vyjmenované fyzické osoby, ovšem tímto ustanovením není dotčeno oprávnění notářů, soudních exekutorů, patentových zástupců a daňových poradců, popř. dalších osob, jimž zvláštní zákon svěřuje poskytovat právní služby.

Na toto ustanovení navazuje vyhl. č. [330/2001](#) Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, když v ust. § 16, upravujícím odměnu za právní pomoc stanoví: „Na stanovení výše a způsobu určení odměny exekutora za poskytování právní pomoci a na stanovení náhrady hotových výdajů v souvislosti s poskytováním právní pomoci exekutorem se použije obdobně zvláštní právní předpis (poznámka pod čarou odkazuje na advokátní tarif). Za poskytování právních služeb podle tohoto zvláštního právního předpisu se pro účely této vyhlášky považuje poskytování právní pomoci exekutorem.“

Velké nejasno do oprávnění soudního exekutora zastupovat účastníka v civilním procesu ovšem vnáší hlava třetí občanského soudního řádu, konkrétně ustanovení o zástupcích účastníků řízení. Ustanovení § 25 stanoví, že zástupcem si účastník může vždy zvolit advokáta. Ustanovení § 25a pak doplňuje, že účastník si může zvolit zástupcem též notáře; notář může účastníka zastupovat jen v rozsahu svého oprávnění stanoveného zvláštními předpisy. V dalších vyjmenovaných případech se může účastník nechat zastoupit patentovým zástupcem, odborovou organizací, Úřadem pro mezinárodní ochranu dětí, případně dalšími organizacemi s odbornostmi dle povahy konkrétního řízení. Exekutor ve výčtu možných zástupců chybí. Je nasnadě, že není-li uveden exekutor ve výčtu možných zástupců účastníka řízení ani v ustanovení § 137 občanského soudního řádu, nelze uvažovat o náhradě nákladů řízení úspěšného účastníka spočívající v odměně za zastupování.

Otázkou však zůstává, zda absence výslovné úpravy zastupování účastníka civilního řízení

exekutorem neznamená faktické omezení možnosti právní pomoci, a tedy ve svém důsledku odepření odborné pomoci ze strany osoby, která je specialistou na exekuční řízení, jako je notář či patentový zástupce specialistou ve svém oboru působnosti. I když poskytování právní pomoci exekutora povinnému zůstane vždy jen okrajovou, další činností exekutora, bude zajímavé sledovat, pokud o tuto činnost bude zájem, jak bude tato kompetence soudního exekutora interpretována.

JUDr. Jana Tvrdková,
soudní exekutor

Názor byl publikován v rámci vydání EPRAVO.CZ Digital - duben 2016.

Nové číslo **EPRAVO.CZ Digital** si můžete stáhnout **ZDARMA na App Store, Google Play a Windows Store**, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese tablet.epravo.cz.

Další články:

- [Nebezpečný návrh novely zákona aneb Cesta do pekel je dlážděna těmi nejlepšími úmysly. Actio popularis - dobrý sluha, ale špatný pán](#)
- [Třpyt a bída DPP](#)
- [Lesk a bída klouzavého mandátu](#)
- [GDPR pro samostatné advokáty](#)
- [GDPR kontra zásada veřejnosti](#)
- [Proboha, nepohrávejme si s myšlenkou na zrušení Senátu - aneb I každý populismus musí mít svou mez.](#)
- [Proč máme málo soudců-mužů? Není to diskriminace?](#)
- [Zpověď týraného dyslekticko-dysgrafického autisty](#)
- [Právo stále bují aneb Právní život](#)
- [Glejt pro podpantofelníka](#)
- [Léto versus generátor spisů aneb Právní život](#)